

Právník Zdeněk Koudelka: Řehkove lži o válce

- CZ24 News | 5. června 2023

ČESKO: Náčelník generálního štábu Karel Řehka na semináři v Poslanecké sněmovně prohlásil: „Válka mezi Ruskem a NATO je možná, není nemožná. Pokud by válka vypukla, od první chvíle jsme aktivním účastníkem.“ (Mladá fronta Dnes 30. 5. 2023, s. 1). Ale s válkou je to jinak, než říkal Řehka. Potvrzují se slova francouzského premiéra za první světové války Georgese Clemenceaua, že válka je příliš vážná věc, než aby se ponechala vojákům.

Válku vedou státy

Válku nepovede NATO, ale členské státy a každý sám rozhodne, zda se války zúčastní. Severoatlantická smlouva nestanoví automatickou povinnost vstoupit do války při napadení jiného členského státu, neboť dle smlouvy stát *„podnikne sám a v souladu s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a udržet bezpečnost severoatlantické oblasti“*. Slova nutná akce není příkaz vstupu do války.

Nebude-li Česká republika napadena, ale ve válce bude jiný členský stát NATO, nevstoupí náš stát do války od první minuty, ale až po jejím vyhlášení. Ústava přímo neříká, kdo má právo vyhlásit válku, v předcházejících ústavách toto právo měl výslovně prezident republiky. Ústava stanoví, že Parlament má právo vyhlásit válečný stav. Vyhlášení válečného stavu je předstupněm vyhlášení války, ale teprve vyhlášením války druhé straně se náš stát do války dostane. Nejprve musí o válečném stavu rozhodnout Poslanecká sněmovna i Senát nadpoloviční většinou svých členů a následně v rámci svého práva zastupovat stát navenek vyhlásí válku jako mezinárodněprávní akt prezident republiky s kontrasignací předsedy vlády. Jiné cesty jsou neústavní.

Každý poslanec, senátor i prezident rozhodnou, zda válka je skutečně jediná možnost, kterou lze v dané chvíli vyložit jako nutnou akci podle Severoatlantické smlouvy. Může dojít k tomu, že jednotlivé členské státy posoudí stejnou situaci jinak, některé válku vyhlásí a jiné ne. Situace nemusí být jednoznačná. Koho bychom měli podpořit v hypotetické válce řecko-turecké, když oba jsou v NATO? I válka mezi členem a nečlenem NATO nevede automaticky k povinnosti jiných států pomoci, protože povinnost nutné akce máme jen při napadení našeho spojence. Nikoli, když náš spojenec zaútočí či válku vyprovokuje.

Pro naši případnou účast ve válce s Ruskem by bylo určující, zda by válka s jiným členským státem NATO začala útokem Ruska nebo naopak útokem jiného členského státu na Rusko, jako např. USA zaútočily na Jugoslávii 1999 či na Irák 2003. V případě útoku jiného členského státu na Rusko nemáme žádnou povinnost se do války zapojit. Je však jasné, že by útočník chtěl kolem sebe shromáždit koalici ochotných k podpoře útoku obdobně, jako to bylo v případě útoku USA na Irák 2003, který podpořila Británie, ale odmítla podpořit Francie a jiní.

Územní omezení kolektivní obrany NATO

Severoatlantická smlouva omezuje pomoc při napadení spojence na Evropu a Severní Ameriku, přičemž jsou tyto pojmy rozšířeny na celé území členských států (asijská část Turecka) a jejich ostrovy v Atlantiku severně od obratníku Raka. Spojené státy nechtěly roku 1949 při vzniku Severoatlantické smlouvy světovou platnost spojeneckých závazků, protože se bály zatažení do

koloniálních válek Británie a Francie. Proto neměla Británie právo na pomoc, když Argentina obsadila roku 1982 Falklandské ostrovy na jižní polokouli.

Nemáme spojenecký závazek ani při válce USA s Čínou v Tichomoří. I kdyby Číně v Tichomoří pomohlo Rusko, není našim závazkem podle Severoatlantické smlouvy otevřít v takovém případě druhou frontu v Evropě. Pokud Rusko nenapadne žádný členský stát NATO v Evropě a v severním Atlantiku, nemá náš Parlament právo vyhlásit válečný stav.

Občané a válka

Je to i otázka pro občany, aby žádali politické strany jasně se vyslovit k případnému našemu zapojení do války a podle toho je volili. Když lidé vyjádří odpor k válce, nemusí se nechat zatáhnout do války. Když na počátku první světové války generálové rozpoutali válečné šílenství, značná část českých a moravských vojáků zpívala: *„Červený šátečku, kolem se toč, máme jít na Rusa, nevíme proč“*. Platí zde verše vynikajícího moravskoslezského básníka a písničkáře Jaromíra Nohavici: *„Pánové nahoře, na to jste vážně malí/ Abyste vydávali rozkazy k vraždění/ Musí-li válka být, běžte si válčit sami/ A vaši věrní s vámi – mě, mě nechte být/ Jestli mě najdete, můžete klidní být/ Střílejte, neváhejte, já zbraň nebudu mít/ Nebudu mít, nebudu mít...“*. Je úděsné, že náčelník generálního štábu nezná ústavní pravidla vyhlášení války. Nebo je zná a nehodlá je respektovat.

AUTOR: Zdeněk Koudelka

[ZDROJ](#)